

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 12. marts 2014

Sag 16/2013

(1. afdeling)

Forenede Danske Motorejere som mandatar for A

(advokat Lennart Fogh)

mod

City Parkeringservice A/S (tidligere City Parkeringservice ved Peter Eliassen)

(advokat Per Edrén)

I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsrets 18. afdeling den 29. november 2012.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Poul Dahl Jensen, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski og Lars Apostoli.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande

Appellanten, Forenede Danske Motorejere som mandatar for A, har påstået frifindelse.

Indstævnte, City Parkeringservice A/S, har påstået stadfæstelse.

Anbringender

FDM har for Højesteret anerkendt, at vilkårene, der fremgår af skiltene, er aftalt mellem parterne.

Ny lovgivning om parkering

Ved lov nr. 169 af 26. februar 2014 er der indført nye regler om parkering. Loven trådte i kraft den 1. marts 2014 og har virkning for parkering efter dette tidspunkt. Ved loven er der bl.a. indsat følgende nye bestemmelser i færdselsloven:

”§ 121 ...

Stk. 6. Der kan for en overtrædelse omfattet af stk. 1 pålægges én afgift i døgnnet, idet der dog tidligst kan pålægges en ny afgift, 24 timer efter at den forrige afgift er pålagt. Der kan for samme overtrædelse højst pålægges tre afgifter.”

”Kontrolafgifter ved parkering i privat område

§ 122 c. Kontrolafgift ved parkering på offentligt tilgængeligt privat område kan, medmindre der gælder et generelt og tydeligt markeret forbud mod parkering på området, kun pålægges, hvis dette på stedet tydeligt er tilkendegivet.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om, hvordan tilkendegivelse efter stk. 1 skal gives. Justitsministeren fastsætter endvidere regler om, hvilke oplysninger den, der udsteder en kontrolafgift, skal give om grundlaget for afgiften.”

I bemærkningerne til lovforslaget fremsat den 31. oktober 2013 (lovforslag L 54) er bl.a. anført følgende:

”10. Kontrolafgift ved parkering på privat område

10.1 Gældende ret

Etablering af parkeringsrestriktioner og udførelse af parkeringskontrol på en privat parkeringsplads er som udgangspunkt et rent privatretligt anliggende. Ejeren af et privat område kan således som udgangspunkt selv beslutte, om der skal gælde særlige vilkår med hensyn til adgang til parkering og standsning af køretøjer, dog med respekt af eventuelle privatretlige begrænsninger, f.eks. rettigheder tinglyst på ejendommen.

En person, der har etableret en parkeringsplads på sin ejendom, vil som led i sin almindelige rådighed over ejendommen kunne bestemme vilkårene for brugen af parkeringspladsen, herunder f.eks. hvad der skal gælde med hensyn til parkeringstid og betaling herfor, eller i hvilket omfang havarerede køretøjer kan hensættes på pladsen. Der vil endvidere kunne bestemmes, at der opkræves et beløb (en ”afgift”) for overtrædelse af de pågældende vilkår for parkering.

Når en bilist parkerer på et privat område, antages det, at bilisten som udgangspunkt accepterer de opstillede parkeringsrestriktioner. Dette gælder dog kun, hvis vilkårene ikke generelt vurderet er urimelige, og alene, hvis vilkårene fremgår af skiltningen på en klar og forståelig måde på det pågældende sted.

Det er et grundlæggende aftaleretligt princip, at en aftale, som den ene part har udformet alene – som tilfældet i sagens natur vil være med de skilte, der danner grundlag for opkrævning af parkeringsafgifter – i tvivlstilfælde må fortolkes mod den part, som har udformet aftalen (den såkaldte koncipistregel).

...

10.2.2. Krav til dokumentation for afgift mv.

Arbejdsgruppen anfører, at når en bilist parkerer på privat område, indgår bilisten i retlig henseende en (stiltiende) aftale med grundejeren om parkering, hvor bilisten som udgangspunkt accepterer rimelige parkeringsrestriktioner-og vilkår, der fremgår af skiltningen på det pågældende sted. Det beror herefter på en aftaleretlig fortolkning og vurdering af parkeringsvilkårene og skiltningens beskaffenhed, om det i et konkret til-

fælde vil være berettiget at opkræve en kontrolafgift – der i retlig henseende er en bod, grundejeren/parkeringsselskabet pålægger den, der parkerer, som følge af, at vedkommende har misligholdt den indgåede aftale.

...

10.3 Lovforslagets udformning

Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 11 (forslaget til færdselslovens § 122 c) og bemærkningerne hertil.

Hvis lovforslaget vedtages, vil Justitsministeriet med hjemmel i den foreslåede bestemmelse udstede en bekendtgørelse i overensstemmelse med arbejdsgruppens anbefalinger ovenfor, jf. rapportens pkt. 5.2.4.”

Lovforslaget bygger på en rapport, der er afgivet af en arbejdsgruppe nedsat under Justitsministeriet, om bedre forbrugerbeskyttelse på parkeringsområdet. Rapporten er afgivet i juni 2013. I rapportens afsnit 4 (side 175 – 176) om private parkeringsområder er bl.a. anført følgende:

”Endvidere har arbejdsgruppen overvejet, hvorvidt, der er behov for en regulering af, om der kan pålægges flere kontrolafgifter for samme parkering og i givet fald med hvilken hyppighed.

Arbejdsgruppen anerkender, at det er ærgerligt for den parkant, der på grund af ekstraordinære omstændigheder og uden at spekulere i omgåelse af parkeringsrestriktionerne igennem længere tid parkerer i strid med et parkeringsvilkår og derfor pålægges flere kontrolafgifter for samme parkering. Imidlertid er det arbejdsgruppens indtryk, at en sådan uforvarende langtidsparkering kun forekommer meget sjældent.

På samme måde som i forbindelse med overvejelserne af den beløbsmæssige størrelse på kontrolafgifter, er det samtidig arbejdsgruppens opfattelse, at det må anerkendes, at en privat grundejer i hvert fald som udgangspunkt bør have en mere fri adgang til at beslutte, hvordan grunden eventuelt skal udnyttes, herunder hvordan en eventuel parkeringsplads skal etableres og drives.

Det er som ovenfor nævnt en helt grundlæggende forudsætning for pålæggelse af kontrolafgifter på private parkeringspladser, at parkanten har haft tilstrækkelig mulighed for at gøre sig bekendt med vilkårene på parkeringspladsen samt konsekvenserne ved overtrædelse heraf. Efter arbejdsgruppens opfattelse indbefatter dette, at parkanten også skal have oplyst, om der kan pålægges flere kontrolafgifter for samme parkering og i givet fald med hvilken hyppighed. Arbejdsgruppen foreslår derfor også på dette område, som omtalt ovenfor under pkt. 4.2.2, at der på de skilte, der efter arbejdsgruppens forslag skal opstilles på private parkeringspladser – i overensstemmelse med hvordan man efter det oplyste allerede i dag har indrettet sig i praksis på langt de fleste private parkeringspladser – skal være anført, om der kan pålægges mere end én kontrolafgift for samme parkering, og i givet fald med hvilken hyppighed disse kan pålægges.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at spørgsmålet om, hvor mange afgifter, der kan pålægges for samme parkering på en privat parkeringsplads, vil afhænge af de almindelige aftaleretlige regler og principper om aftalers ugyldighed mv. Domstolene vil således som hidtil i den konkrete situation kunne vurdere, om den beløbsmæssige størrelse på kontrolafgiften eller antallet og hyppigheden af pålagte kontrolafgifter er klart urimeligt, og at aftalevilkåret herom derfor skal tilsidesættes helt eller delvist, jf. aftalovens § 36. Arbejdsgruppen finder det imidlertid nærliggende at antage, at der ved vurderingen af det aftaleretlige frirum vil kunne hentes nogen vejledning i en eventuel kommende regel på det offentlige område, uanset at en sådan ikke finder anvendelse på det private område. Det forudsætter dog, at parkeringssituationen vurderes konkret at være sammenlignelig med almindelige parkeringssituationer på det offentlige område.”

I Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 202 af 28. februar 2014 om indgåelse af visse aftaler om parkering og udstedelse af kontrolafgifter på private parkeringsområder er der bl.a. anført følgende i § 4, stk. 4:

...”Det skal af skiltene tydeligt fremgå, at overtrædelse af parkeringsreglerne kan medføre pålæggelse af kontrolafgift. Kontrolafgiftens størrelse og oplysning om, på hvilke vilkår der vil kunne pålægges flere afgifter for samme parkering, skal fremgå.”...

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om City Parkeringsservice A/S er berettiget til at pålægge A fire parkeringsafgifter á 590 kr. under de foreliggende omstændigheder, hvor der er tale om en længerevarende parkering på et privat parkeringsområde tilhørende et alment boligselskab, og hvor der ifølge skiltningen på stedet ”ved overtrædelse pålægges en kontrolafgift på kr. 590,- pr. påbegyndt døgn”. Den første afgift blev pålagt den 27. marts 2011 kl. 13.59. Den anden afgift blev pålagt den 28. marts kl. 11.22. Den tredje afgift blev pålagt den 31. marts kl. 11.49, og den fjerde afgift blev pålagt den 1. april kl. 11.40.

En person, der har etableret en parkeringsplads på sin private ejendom, vil som led i sin almindelige rådighed over ejendommen kunne bestemme vilkårene for brugen af parkeringspladsen, herunder hvad der skal gælde med hensyn til parkeringstid og betaling herfor. Der vil også kunne opkræves et beløb for overtrædelse af vilkårene for parkeringen. Når en bilist parkerer på et privat område, må den pågældende som udgangspunkt anses for at have accepteret de opstillede restriktioner for parkeringen, hvis disse fremgår af skiltningen på en klar og forståelig måde. Parkeringsrestriktionerne, herunder vilkår om antallet af afgifter for samme parkering, kan dog – efter en konkret bedømmelse af den enkelte sags omstændigheder – tilsidesættes helt eller delvist efter almindelige aftaleretlige regler og principper om aftalers ugyl-

dighed mv., herunder efter aftalelovens § 36. Denne retstilstand er lagt til grund og forudsat videreført ved lov nr. 169 af 26. februar 2014.

For Højesteret er det ubestridt, at vilkårene, der fremgår af skiltene, er aftalt mellem parterne ved As parkering på pladsen, og at der er tale om en forbrugeraftale, jf. aftalelovens § 38 a.

Parterne er uenige om forståelsen af det aftalte parkeringsvilkår ”pr. påbegyndt døgn”. Hvis der er tvivl om forståelsen af et aftalevilkår, der ikke har været individuelt forhandlet, skal vilkåret forstås på den måde, som er mest gunstig for forbrugeren, jf. aftalelovens § 38 b, stk.1. Det fremgår af bestemmelsens forarbejder (Folketingstidende 1994-95, Tillæg A, side 339), at denne fortolkningsregel skal anvendes, når det efter inddragelse af alle fortolkningsmomenter er tvivlsomt, hvordan et aftalevilkår skal forstås. Det er forudsat, at hvis en bestemt fortolkning af vilkåret er nærliggende, må en alternativ fortolkning – selv om den efter ordlyden er mulig – have en vis føje for sig, for at der foreligger en sådan tvivl som nævnt i bestemmelsen. Efter Højesterets opfattelse er det i forbindelse med vilkår om parkering nærliggende at forstå udtrykket ”pr. påbegyndt døgn” som sigtende til kalenderdøgn. En anden forståelse, hvorefter der skal være mindst 24 timer mellem hver afgiftspålæggelse, har ikke en sådan føje for sig, at fortolkningsreglen i § 38 b skal anvendes. Aftalen må derfor forstås således, at der kan pålægges en kontrolafgift på 590 kr. i hvert kalenderdøgn, så længe bilen er parkeret.

I dette tilfælde er der tale om en parkering, som har strakt sig over mindst 6 dage i forbindelse med As ferierejse. Han er blevet pålagt fire kontrolafgifter á 590 kr., i alt 2.360 kr. Højesteret finder, at der er en rimelig sammenhæng mellem på den ene side omfanget og betydningen af As overtrædelse af parkeringsvilkårene og på den anden side overtrædelsens konsekvenser for ham i form af de pålagte afgifter. Det er derfor ikke urimeligt at gøre aftalevilkåret gældende, og vilkåret kan herefter ikke tilsidesættes helt eller delvist i medfør af de påberåbte bestemmelser i aftalelovens § 38 c, jf. § 36.

Højesteret stadfæster herefter dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Forenede Danske Motorejere som mandatar for A betale 20.000 kr. til City Parkeringservice A/S.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

Sagsomkostningsbeløbene forrentes efter rentelovens § 8 a.